

Čarovné chvíle misie v Nyumbane

Napísal Kamil Kočan
Pondelok, 18 Jún 2012 09:26

Z milosti Božej a z rozhodnutia mojich predstavených mi bolo dovolené stráviť pár týždňov medzi jednoduchými ľuďmi kmeňa Ndebele v malebnej dedinke menom Nyumbane...

V strede okrúhleho domčeka slabo blikoce ohník a krími sa z dlhých suchých konárov, ktoré pritom štedro čmudia. Oblizuje veľkú starú plechovicu plnú mútnej horkastej vody a poskytuje aspoň trochu svetla celej rodine, usadenej po obvode kuchyne. Je večera a je tma, už sa aj dosť ochladilo. Staručký Mate zrazu akousi ľudovou pesničkou preruší monotónnu prednášku gazdinej o svetovej politike. Plačlivý spev o kozách, ktoré mékajú, že ich pastier smrdí, zakončí Mate improvizáciou – na tú však moje jazykové znalosti ešte nestačia, a tak sa smejem len na tom, ako sa chichocú všetci ostatní.

Medzitým sa načahujem do taniera. Tróni podo mnou priamo na dlážke a drží ťarchu najvýdatnejšieho jedla tohto dňa - hory bielej kukuričnej kaše a pár kúskov uvareného čohosi, čo ešte nedávno behalo v buši. Zrazu sa zdvihne vietor a cez otvorené dvere vrazí dnu aj s kúdolom jemného piesku. Zatancuje nad pahrebou, piesok zmieša s popolom a o trochu vyššie aj s parou, aby touto zmesou obohatil všadeprítomný dym. Zadržím dych, lebo viem, že inak by som musel vybehnúť von hľadať čistejší kus vzduchu. Pálivé čiastočky sa mi ale lepia na oči, vysušené rokmi hľadania do obrazovky počítača. Desivo to štípe a po chvíli márnej hry na hrdinu z môjho srdca vyrazí prostá modlitba: Pane, potrebujem slzy! O sekundu na to mi už oči umýva pár slaných kvapiek... To bola jedna z tých ťažších chvíľok, ktorých v Nyumbane nebolo veľa.

Obrovský bacuľatý kameň príjemne hreje. Sedím na ňom a v rukách mám otvorený breviár, knihu s každodennými kňazskými modlitbami. Zrak mi behá od černe písmen svätých slov k čierňave siluety pohoria medzi mnou a zapadajúcim slnkom. Kopce z majstrovsky naukladaných ozrutných balvanov nateraz stratili farbu, aby vynikla oranžová krása žiarivého kotúča, čo sa priam očividne posúva čoraz nižšie. No nie všetko je čierno-oranžové. Občas sa pri mne mihne jašterička s dúhovým chvostom a popred môj balvan preletí modrokřídly vták. Žlté motýle sa naháňajú medzi zakrpatenými stromami s drobnými červenými bobuľami. Ostrozelené i belasé lišajníky namaľovali na tmavosivé skaly svoje mapy, po ktorých teraz blúdia béžovo-vzorkované chrobáky. A košeľa misionára, čo tam sedí, je fialová :-)

Čarovné chvíle misie v Nyumbane

Napísal Kamil Kočan
Pondelok, 18 Jún 2012 09:26

Podo mnou sa na nočný odpočinok pripravuje rozľahlá dedina s jej domami, poliami i lúkami, s osamelými veľstromami a dlhými prašnými cestami. Starí muži zahájajú dobytok do dvorov a ženy prinášajú na svojich hlavách vedrá vody zo spoločnej studne. Skupinky detí sa rozbiehajú do kopcov hľadať zatúlané domáce zvieratá. Onedlho prechádza popri mne pár dievčat s vychudnutým psom. Teda, ani tie deti nie sú práve tučné. S veľkým krikom a štekotom vedú domov zahanbeného oslíka. Keď ma zbadajú, kývajú mi na pozdrav a vyskakujú od radosti. Už sa ma neboja a už im ani nenapadne obchádzať ma veľkým oblúkom, ako to robili na začiatku. Už nie som biely cudzinec, ale páter Kamil.

Ďakujem Bohu za ďalší prežitý deň a za ľudí, v ktorých som stretol jeho. Ďakujem mu za všetko, čo som sa dnes naučil a skúsil – za nové slová, chodníky a byliny, nové chute, vône a zvuky – za každý nový prejav jeho lásky. Môj chválospev má za podmaz zvonkohru zvoncov pochodujúceho dobytku a sebaisto ho dopĺňa chocholaty vták umguwe svojimi spevavými výkrikmi gué, gué, guééé...

Také boli tie nádherné chvíle, a tých veru nebolo málo.

Rodina, ktorá ma láskavo prichýlila, je podobná väčšine rodín na zimbabwianskom vidieku. Hlavou rodiny je starý otec a posledné slovo má jeho žena ;-). Starajú sa o svojich ešte staršíchpríbuzných a o svoje vnúčatá. Stredná generácia je v zahraničí, lebo tu nedokáže zohnať prácu. Starký Zenzo a jeho manželka Wilda ma prijali akoby vlastné vnúča – prideli mi najlepšie z ich jednoduchých domčekov a snažili sa ma kvalitne vykrmiť. Ďalšou milou osobou v rodine, okrem Mateho, ktorého som už spomenul, je Wildina mama. Vetchá starenka, takmer storočná a takmer slepá, s hlasom tak nežným a upokojujúcim, že by ním obmäkčila aj rozzúreného leva. A na margo každého rozhovoru dávala také vtipné poznámky, až sa niektorí zachádzali od smiechu.

Vnuk Mdudu je jediný mladý človek v rodine, no už je dospelý, a tak je pre rodinu veľkou pomocou. Všetci ostatní členovia sú už na pravde Božej alebo v Juhoafrickej republike. Táto rodina žije z toho, čo si dopestuje, dochová alebo uloví. Trochu peňazí na lieky a na kredit do mobilu majú z predaja zeleniny a tabaku. Málokedy deti z bohatšieho juhu niečo pošlú a ešte menej často prídu na návštevu. Vraj ani nie raz za rok, sťažuje sa Zenzo.

Čarovné chvíle misie v Nyumbane

Napísal Kamil Kočan
Pondelok, 18 Jún 2012 09:26

Náš deň začína s brieždením, okolo šiestej. Ešte zababúšený v teplej deke vdychujem ostro studený vzduch spolu s dobrom rannej modlitby. Keď prvé slnečné lúče premietnu na stenu kríž malého okna, vyberiem sa k nehlbokej studni v rohu dvora. V malom vedierku si vyťahujem hore svoje dva litre. Táto voda nie je pitná, ale na ranné vymytie ospalosti z očí mi bohato stačí. Postupne stretávam a úctivo zdravím jednotlivých členov rodiny. Na raňajky je jemná citrónová kaša, chlieb s arašidovým maslom a čaj s takým množstvom mlieka a cukru, až pripomína tekutú karamelku. Takto plní energie vyrážame do polí. Je práve čas zberu kukurice. Zo šúpolia oslobodzujeme biele a sem-tam aj tmavočervené klasy, triedime ich na dobré pre nás a dobré pre hydinu. Medzitým mi Enzo rozpráva o svojom živote a skúsenostiach, o zvykoch jeho kmeňa a o histórii misie v Nyumbane.

Keď sa nám vlastné tiene skryjú priamo pod podrážky, vraciame sa z poľa zvedaví, čo Wilda navarila. Po chutnom kukurično-zeleninovom obede sa rodina poberie oddychovať a ja v tieni trstinovej strechy čítam učebnicu sindebele, opakujem si zložité gramatické pravidlá a ešte zložitejšie výnimky. O necelú hodinu sa pomaly začínajú schádzať okolo nového kostolíka katolícke dietky a babky na svätú omšu. Radosť z prijatia Eucharistie tu zvyčajne zažívajú len raz za mesiac, lebo kňazov je v Zimbabwe málo. Teraz môžu prijímať každý deň, páter Kamil im predsa rád podá Chlieb života. Hoci modlitby svätej omše už čítam ako-tak plynule, nedokážem im ešte nič hlbšie vysvetľovať v ich jazyku. Oni sú však zvyknutí, že si bohoslužby slova aj s kázňami pripravujú sami. Preto nemajú problém namiesto mňa povedať zodvetisíc slov k evanjeliu. Pravdaže sú trochu nervózni, keď vidia, ako sa im snažím načúvať a niečo rozumieť, ale mne pointa ich kázni aj tak uniká. Zachytávam len útržky, ako „Ježiš klope na dvere, ale neotvoríš mu, lebo sa bojíš, že ti všetko zje...“ – „Tuto páter je jasný znak toho, že naša Cirkev je pravá...“ – „Svätá Trojica je ako varenie kukuričnej kaše...“

Po omši a mojich pokusoch o priateľské rozhovory hráme s deťmi futbal alebo volejbal. Lopta je už na franforce, ale vždy lepšia ako nič. Keď sa malí športovci rozídu domov, pomaly vykračujem s breviárom v ruke po skalnatom chodníku stále vyššie, aby som po večernej modlitbe požehnal Nyumbane skôr, ako ho zahalí noc...

Také a ešte čarovnejšie boli dni počas mojej prvej hlbšej skúsenosti života na vidieku. Ale ďalšie zážitky a detaily radšej porozprávam pri našom najbližšom stretnutí ;-)

Nateraz len toľko, že ďakujem za modlitby a všetku duchovnú podporu. Stále ich veľmi potrebujem – ja i moja misia, lebo obaja sme ešte príliš mladí, malí a slabí. Vďaka.

Čarovné chvíle misie v Nyumbane

Napísal Kamil Kočan
Pondelok, 18 Jún 2012 09:26

P. Kamil Kočan SVD